

თემო ჭაჭარაძე

ფერწერა

საიდუმლო იეროგლიფი

TEMO JAPARIDZE

PAINTING

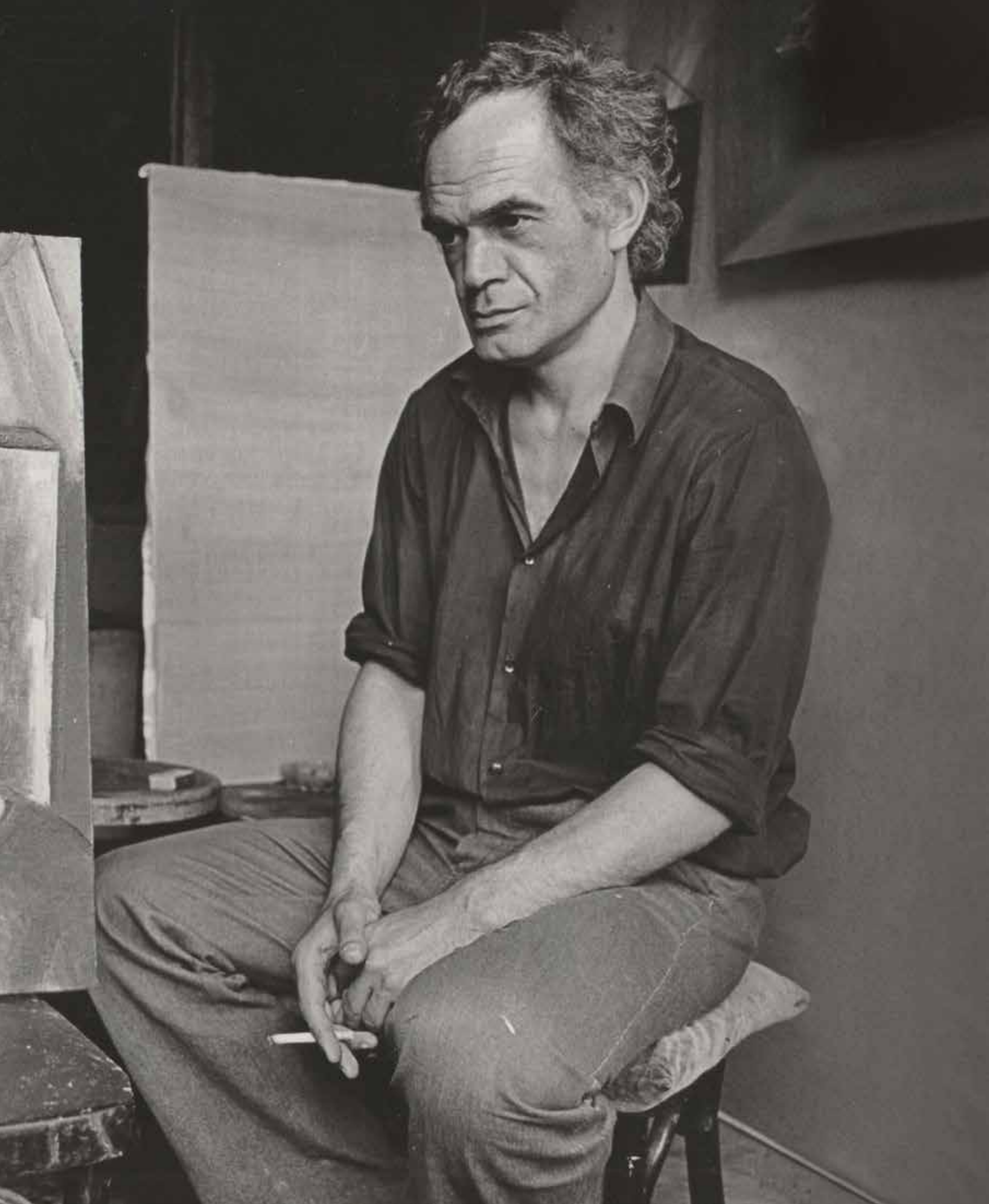
A SECRET HIEROGLYPH

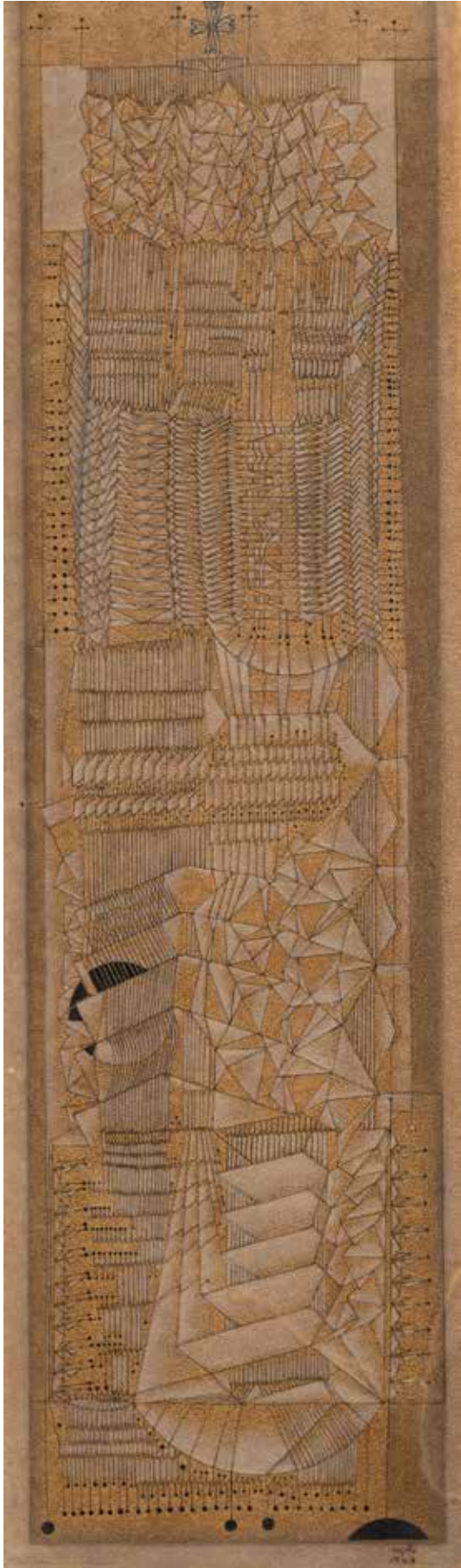
გამოფენის კატალოგი
EXHIBITION CATALOGUE

or / 2m

1937-2012

თემო ჯაფარიძე

ნახატი სირუბა

ნაწევები ესეებიდან (ხელნაწერი)
1978-1979 წწ.

აბსტრაქცია. სერიიდან „ფუგები“
მუყაო, შერეული ტექნიკა

ABSTRACTION. From the series 'Fugues'
Mixed media on cardboard

80 × 30,5, 1967

„ღმერთო, ღმერთო,

სადაც შენ ხარ, სიტყვაც იქ არის.

შეეწიე მხატვარს, შეაძლებინე წმინდაჰყოს ფერებისა და ფორმების სიტყვით გამოუთქმელი მეტყველება, რათა მასში შენმა მღუმარე და წმიდათაწმიდა სინათლემ ადამიანთა საუბრის განმყუდროებული კუთხე იპოვოს.“

„გვწამს, რომ ფერწერა, როგორც ადამიანის მეტყველების ერთ-ერთი უმშვენიერესი სახეობა, სიბრძნისა და სიყვარულის იშვიათი იმპულსების გამომსახველი ფენომენია.“

„ერთი წუთით წარმოვიდგინოთ დედამიწა სახვითი ხელოვნების გარეშე: გაქრებოდა ყველა გრაფიკული ასო, სქემა, გეომეტრიული გამოსახულება, ციფრი, ნოტი, წიგნი, ხატი, ქანდაკება, ფერწერული ტილო და ფრესკა, კედელზე მიხატული ყველა ყვავილი. უდავოა, შესამჩნევად დაცარიელდებოდა კაცობრიობა. დაცარიელდებოდა ხილვადი იდეებისგან, ადამიანის ხელთქმნილი სინათლისაგან.

სახვითი ხელოვნება უდიდესი კულტურაა.“

„ფერწერა, სინათლისა და სიყვარულის მეშვეობით, თავის თავში ახორციელებს ჭეშმარიტებას. ფერწერა ქმნის პატარა მატერიალურ სივრცეს, რომელიც მოწოდებულია სინათლესა და სამყაროს დიდ სიჩუმესთან ადამიანური, მოსიყვარულე შერწყმისთვის. ესე იგი, ფერწერა ჭეშმარიტებასა და ადამიანს შორის ინტიმის შემქმნელი სიბრძნეა. ამ ინტიმს, ყველა ეპოქაში, თავისებური ენა, თავისებური ესთეტიკა აქვს. ფერწერა ინტიმით საუბრობს ცალკეულ ადამიანთან, ესთეტიკით კი მთელი კაცობრიობის აზროვნებაზე ახდენს ზეგავლენას, კერძოდ, მთელ სიტყვიერებაზე (ისტორია, მეცნიერული ანალიზი, ფილოსოფია, პოეზია, პროზა). მაგრამ ეს ზეგავლენა ნაწილობრივია: ფერწერა ისეთივე საიდუმლო იეროგლიფია, როგორიც დაბადება, როგორიც სიკვდილი, ანუ ფერწერაში განხორციელებულია დაუსაბუთებელი ჭეშმარიტება, სიტყვით აუხსნელი ფენომენი.“

„ფერებითა და ფორმებით თამაში უმანკოა, რადგან მისი საშუალებით ზეცნობიერი ცხადყოფს კონკრეტულ ადამიანურს... ცხადყოფს, ანუ სინათლის უმანკო თამაშად აქცევს. ფერწერა განწმენდილი ცხოვრებაა. ამას ასაბუთებს მისი დროის კატეგორიაც. ფერწერული ნაწარმოების დრო – სამყაროს დიდი სიჩუმის დროა. ფერწერული გამოსახულება ერთდროული, მარად უძრავი, სახოვანი, ანუ სინათლით ამეტყველებული სიჩუმეა. ამით იგი გამოეთიშება ყოფიერ დროს და მიეკუთვნება მარადიული დროის კატეგორიას. ეს კატეგორია სამყაროს დიდი სიჩუმის დროა, მარად და ყველგან ერთდროულად მყოფი ყოველგვარი იდეით სავსე სიჩუმის დრო. როგორც ნივთი, ფერწერული ნაწარმოები ყოფიერი დროის შვილია.“

„ყოველგვარი მხატვრული ფორმა, რომელშიც მიწაზე რეალურად არსებული საგანი შეიცნობა, ადამიანურია, რამეთუ მიწა ადამიანის ყოფიერების სფეროა და მასზე არსებული უმარტივესი ნივთი, თუნდაც რთული აგებულების ცხოველის ფორმაც, უმაღლეს, სრულქმნილ გამოსახულებას ადამიანში პოულობს. ასევე ადამიანურია მხატვრული, აბსტრაქტული ფორმებიც. ისინი რეალურს იმდენად გამოსახავენ, რამდენადაც ადამიანის გონებრივი განზოგადებით გამოთვლილი ფორმებია, კონკრეტული რეალური საგნების ზოგადი სქემატურ-კონსტრუქციული ხედვაა.“

„ფერთა კომბინაცია და მისი ხასიათი განსაზღვრავს ფორმას, მაგრამ ფორმა, თავის მხრივ, განსაზღვრავს ფერებს, მათი მეტყველების შესაძლებლობებს. ეს ფერწერის ურთულესი პროცესია.“

„მხატვრობა სახოვანი სიჩუმის ხელოვნებაა. იგი მეტყველებს ფერებით, ფორმებითა და სიტყვით გამოუთქმელი მთლიანი, მხატვრული სიჩუმით, რასაც ფერებისა და ფორმების კომპოზიციური გარემო ქმნის. რაც უფრო ღრმაა მხატვრის შემოქმედებითი ჭვრეტა, მით უფრო გამსჭვალულია მისი მხატვრობა სამყაროს დიდი სიჩუმით, რომელზე უფრო მეტყველი არა არის რა ჩვენს გარშემო. ჩვენ, მხატვრები, ვცდილობთ ვიპოვოთ ფერების და ფორმების ისეთი კომპოზიცია – კრისტალი, რომელიც რაც შეიძლება სრულად გაცხადებს, აახელს სამყაროს დიდი რინდის უსაზღვროდ ბრძნულ და საყვარელ ღაღადს. შეიძლება ასე ითქვას: ფერწერული ნახატი არის ადამიანის ხელთქმნილი რეალობა, რომლის ფერებისა და ფორმების მდუმარე გარემოში ახელილია სამყაროს დიდი სიჩუმე.“

სერიიდან „ცალთვალები“
FROM THE SERIES 'ONE-EYED'

ბარდამოსსნა. ტილო, ზეთი
THE DESCENT FROM THE CROSS
Oil on canvas, 187 × 106, 1965 ◀

გოგონა გრძელ კაბაში. ტილო, ზეთი
GIRL WITH A LONG DRESS.
Oil on canvas, 97 × 38, 1965

ქალი ღონისძით. ტილო, ზეთი
WOMAN WITH HANDS ON THE HIPS
Oil on canvas, 113,5 × 55,5, 1965

ნიუ. მუცაო, ტემპერა
NUDE. Tempera on cardboard
100 × 35,5, 1966

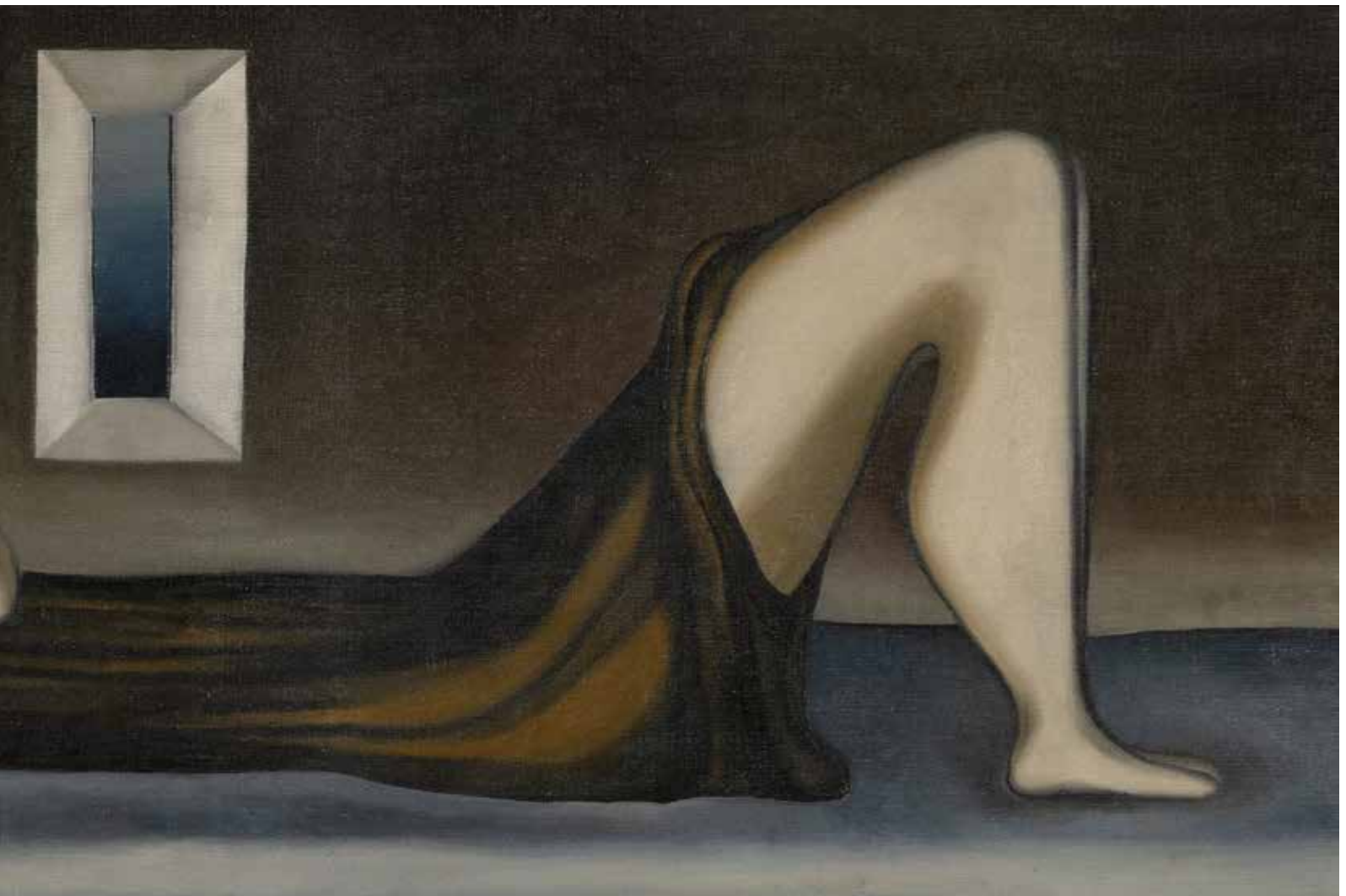

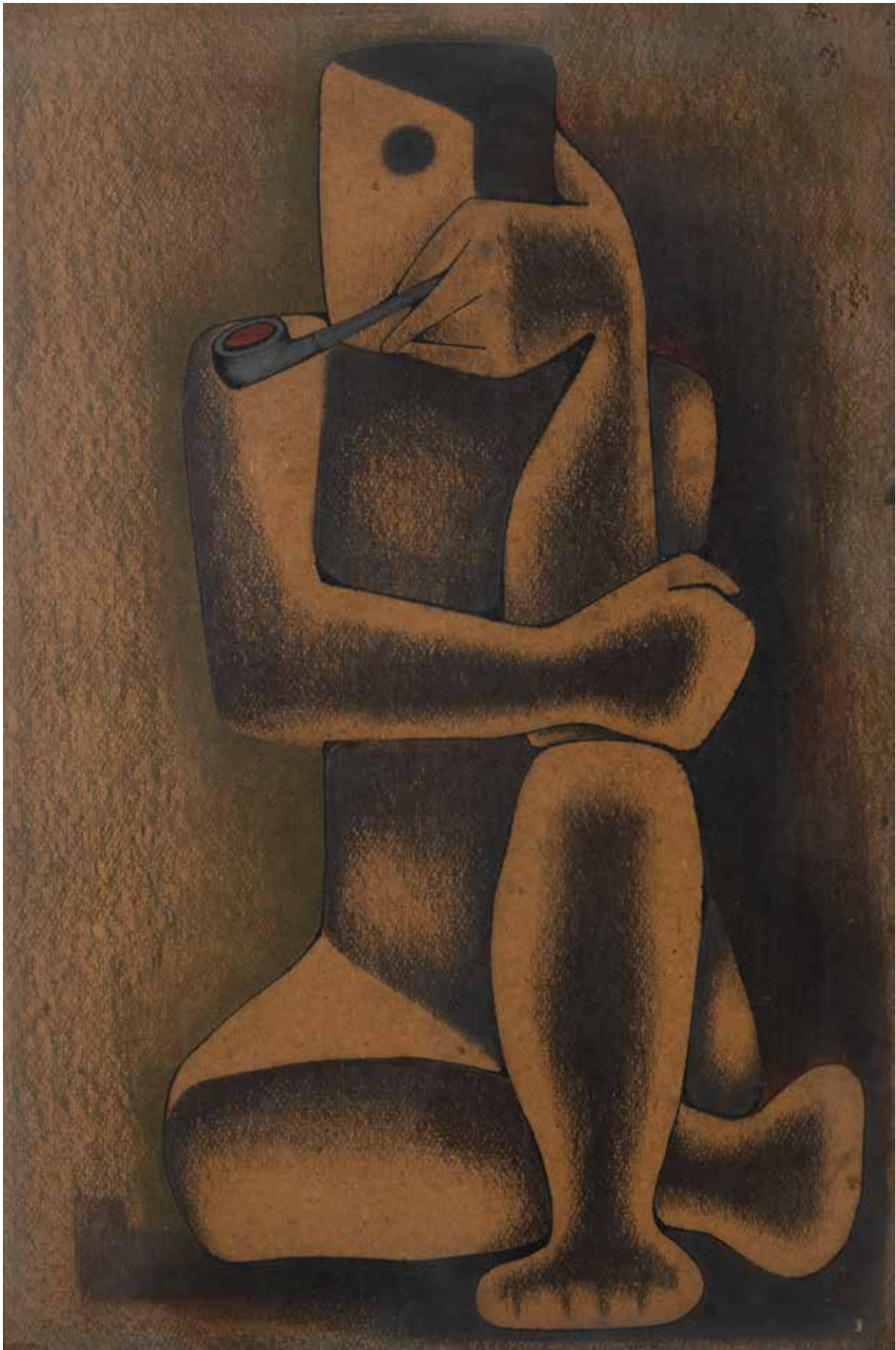
სერიიდან „ცალთვალები“
FROM THE SERIES 'ONE-EYED'

ნამონგოლილი. ტილო, ზეთი
RECLINING FIGURE. Oil on canvas
53 × 132, 1965

„ნახატი – იგივე ადამიანია, რომელმაც არახორციელი გამოსახულების სახე მიიღო და სიყვარულს ასხივებს. ნახატის მეტყველება თავისებური ენაა, რომლის წაკითხვასაც ისევე უნდა შესწავლა, როგორც ტყუილ-მართლის ამოცნობას სჭირდება შინაგანი წვრთნა. როდესაც ოთახში ნახატს კიდებენ, ოთახის სინათლე გადასხვაფერდება, თითქოს მასში სხვა სინათლეს შეიტანეს. როდესაც ოთახიდან ნახატი მიდის, ისეთი სიცარიელე დაისადგურებს, თითქოს ადამიანი გავიდა ოთახიდან. როცა ოთახში ნახატია, ოთახის პატრონი მართო არ არის. რა თქმა უნდა, ნახატთან, როგორც ცოცხალ არსებასთან, ხორციელი ურთიერთობა შეუძლებელია. ნახატი უძრავია, მაგრამ დიდ შინაგან ძვრებს იწვევს ადამიანში. ნახატი უბრალო ნივთია, რომელშიც მარადიული სხივია ახელილი. ნახატის პატარა სივრციდან მხურვალეობა მოლივლივებს, რომელიც განსაკუთრებული აზრის მქონე ინტიმს უქმნის ადამიანს. ნახატის ინტიმი მჭვრეტელის უნებლიე სულიერი საუბარია სიჩუმესთან, რომელშიც სამყაროს დიდი სიჩუმეა სინათლის უსხეულო ფორმებით ახელილი.“

„ნატურმორტი ავტორის მხატვრული ხედვის მსოფლმხედველობას ააშკარავებს. იგი კონცეპტუალური ჟანრია. მხატვარი, რომელიც საკუთარი თვალსაზრისით ქმნის ნატურმორტს, უნებურად, ზეცნობიერად, ცხადყოფს არსებობასთან თავის დამოკიდებულებას. თუ უბრალო საგანთან დამოკიდებულება ნამდვილია, მისი მხატვრული განხორციელება, უთუოდ, იქნება თვითმყოფადი და მხატვრის სულიერების კონცეფციას გამოააშკარავებს.“

„ზოგადად ჩემი ნატურა ადამიანი და მისი გარემოა. მე მიყვარს ადამიანის სახე... ვთვლი, რომ ადამიანის სახეზე უფრო სულიერი და მეტყველი არაფერი მოიპოვება დედამიწის ზურგზე...“

...ობიექტურ სამყაროში, გონებისა და სულის ერთადერთი ფორმა ადამიანის სახეა. ბუნებაში მრავალი სახის საიდუმლოა, თითოეული კენჭისა და ბალახის უკან სამყაროს დიდი სიჩუმის თავისებური იდუმალეა იგულისხმება, რომლის ყველაზე მნიშვნელოვანი საიდუმლო გონებისა და სულის საიდუმლოა, რომელიც მხოლოდ ადამიანის სახიდან იყურება.“

„როდესაც პორტრეტს ზეპირად, ნატურის გარეშე ვხატავ, ნანახსა და განცდილს ვაკეთებ და არა მოგონილს, ფანტასტიკურს. თუ ჩემი პორტრეტები დღევანდელ ადამიანს, ნაწილობრივ მაინც, არ განასახიერებენ, მაშინ მათ არავითარი ფასეულობა არ აქვთ.“

„ნატურიდან მაშინ ვხატავ, როდესაც კონკრეტული მსგავსება მაინტერესებს. ნატურიდან დახატული ნივთი მხატვრული ფორმაა და არა თავად ნივთი. ამიტომ ნატურა უნდა იგრძნობოდეს მხატვრულ ფორმაში და არა ნატურიდან შესრულების ფაქტში... სიზუსტე უნდა მჟღავნდებოდეს ნატურის შეგრძნებაში, ანუ მხატვრული ფორმის ინტენსიურ მეტყველებაში და არა მსგავსებაში.“

„ფერწერა კედელზე დაცემული სხივივით უწყინარია, მაგრამ მასავით ანთებული და ცხადი. ფერწერის გამოსხივების წყარო მხატვრის შინაგანი სინათლეა. ყველანაირი მუქი და შავი ფერი ფერწერაში მხატვრის სიყვარულის გამომასხივებელია და უხილავი სინათლესავით მეტყველებს.“

რას ნიშნავს „თბილი შავი“, თუ არა მასში გასაიდუმლოებული სინათლის გამოსხივებას.“

სერიიდან „ცალთვალები“
FROM THE SERIES 'ONE-EYED'

ჩიბუხიანი. მუყაო, შერეული ტექნიკა
WITH A PIPE. Mixed media on cardboard, 73 × 46, 1965

„...პორტრეტში სწორედ შინაგანი სინათლის შექმნაა ძნელი. რაც უფრო გარეგნულ მიმსგავსებაზეა აგებული პორტრეტის ფორმა, მით უფრო ხორციელი საწყისის გამომხატველია და მით უფრო დახშულია მასში შინაგანი სინათლე, რის გამოც ზოგადობა აკლია, ამიტომ მძიმეა და ნაკლებად მხატვრული. მხატვრულობა სწორედ მაშინ განაზოგადებს პორტრეტის ფორმას, როდესაც აღნაგობის გამომხატველი ფერები და ფორმები შინაგანი სინათლის გამოსახვის გათვალისწინებითაა განლაგებული და ინტერპრეტირებული.“

„ჩემთვის, პეიზაჟი და ნატურმორტი იგივე პორტრეტებია. პირველში ადამიანისა და ბუნების ერთიანობაა გამოსახული, მეორეში კი – ადამიანისა და ნივთების...“

ადამიანში, განსაკუთრებით მის სახესა და თვალეებში, არის რაღაც ისეთი, რასაც, გარდა თვით ადამიანის სახის ფორმისა, ვერანაირი ფორმა ვერ გამოხატავს. მეორე მხრივ კი, პეიზაჟსა და ნატურმორტში ისეთი ადამიანურობა გამოისახება, რასაც ადამიანის სახის ფორმა ვერ გამოსახავს. ასე რომ, ფერწერის თითოეული ჟანრი ადამიანურობის განუმეორებელ ავტონომიურობას შეიცავს.“

„ფერების გამის შერჩევა სუბიექტურია. მე მიჩვენია ფერთა ისეთი შეხამება, რომელიც ადამიანის შინაგან სულიერ ძვრებს უფრო ესადაგება, ვიდრე ცხოვრების სილამაზით ტკბილ თრობას. მაგალითად, მიყვარს ყველანაირი ელფერის თეთრი. მეჩვენება, რომ იგი სულის სისპეტაკისა და განწმენდის ფერია. მგონია, რომ მზის ნათების უმაღლესი ციმციმის ადეკვატური ფერია. ბევრი მხატვარი კი მას საერთოდ ფერად არ თვლის. ასევე არ თვლიან ფერად შავსაც, რომელიც, ჩემი აზრით, ღრმა კოლორიტული გადაწყვეტის საშუალებას იძლევა.“

...როგორც კოლორისტი, მე ჩემს თავს ფიროსმანის მოწაფედ ვგრძნობ. მიყვარს თავშეკავებული, ჩუმი ტონალობებით სავსე ფერწერა, ერთი შეხედვით მონოქრომული, მაგრამ სინამდვილეში მრავალნიუანსიანი.

შეიძლება ჩემი ამგვარი მიდრეკილება იმან განაპირობა, რომ სახელოსნოს მხატვარი ვარ და არა პლენერის.

...დასასრულ, ვიტყვი, რომ ფერთა შეხამება, როგორც არ უნდა იყოს ის, გამართლებულია, თუ ის გამომხატველია.“

აბსტრაქცია. ტილო, ზეთი
ABSTRACTION. Oil on canvas
133 × 57, 1967

ნატურმორტი თევზებით. მუყაო, ზეთი
STILL LIFE WITH FISHES. Oil on cardboard, 50 × 69,5, 1968

ნატურმორტი ცისფერი ბოთლით. მუყაო, ზეთი
STILL LIFE WITH A BLUE BOTTLE. Oil on cardboard, 49,5 × 69,5, 1968

„...არარეალისტური მხატვრობა არ არსებობს. ყველაზე აბსტრაქტული მხატვრული ნაწარმოებიც რეალისტურია, რადგან ადამიანის აბსტრაქტული აზროვნებისა და განცდების სფეროს გამოხატავს ყოველივე, რასაც ადამიანი აკეთებს.“

„ჩემს პორტრეტებში ვცდილობ, ყურადღება გავამახვილო ხასიათზე, რადგან მეჩვენება, რომ ხილულ სამყაროში მასზე უფრო დიდი, ღრმააზროვანი საიდუმლო არ არსებობს.“

„ნატურმორტი ფერწერის კეთილშობილი ჟანრია. საკუთარი ნატურმორტის შექმნა ნიშნავს განახორციელო საგნებთან საკუთარი, განუმეორებელი დამოკიდებულება, ანუ გახსნა საგნების ახლებური ხედვა. საგნების ახლებური ხედვა კი იგივეა, რაც სამყაროს საკუთარი ხედვა, რასაც მხოლოდ ახლებური, განუმეორებელი ენა ქმნის.“

„ფერწერული ნამუშევარი, ფიზიკურად, ადამიანივით უმწეოა. საკმარისია უხეშად შეხება და ფუჭდება. თუ, ღვთის შეწევნით, საუკუნეებს გაუძლებს, ის მოდუდუნე სიჩუმით შეეგებება მომავალ თაობებს – უამბობს მათ თავის თანამედროვეთა შინაგან არსსა და სამყაროს დიდ სიჩუმეზე, რომელიც მის მხატვრულ ატმოსფეროში იქნება გამყუდროებული.“

„თუ ერთი ადამიანის წინაშე მაინც გავიხსნები მხატვრობაში ისე, რომ თვალთმაქცობას არ დაინახავს ჩემში და ნდობით აღსავსე დამითმობს ყურადღებას, ჩავთვლი, რომ ჩემი არსის შემოქმედებითი განხორციელება შედგა.“

ვოცნებობ, ერთ ადამიანს მაინც მივცე ჩემს მხატვრობაში ყოველგვარი მზაკვრობისგან განწმენდილი თავშესაფარი, სითბო და სიყვარული.“

მამული. მუყაო, შერეული ტექნიკა
MAGULI. Mixed media on cardboard, 74,5 × 48, 1962

სასადილო სანაპიროზე. ტილო, ზეთი
DINER AT THE RIVERBANK. Oil on canvas, 60 × 80, 1974

სამი მეგობარი. მუყაო, ზეთი

THREE FRIENDS. Oil on cardboard, 30 × 36, 1976

გამთარნი. ტილო, ზეთი
WINTER. Oil on canvas, 45,5 × 60, 1974

თოვლი თბილისში. მუყაო, ზეთი

SNOW IN TBILISI. Oil on cardboard, 74,5 × 94,5, 1974

(ხესთან მდგარი ფიგურა – მხატვარი ავთო მესხი/Figure standing by the tree – artist Avto Meskhi)

Temo Japaridze

THE SILENCE OF A PAINTING

Excerpts from essays (Manuscript), 1978-1979

‘Oh, God, oh, God,

Wherever You are, the word is always there.

Help the artist, enable him to sanctify the speech inexpressible in words of colors and shapes, so that your silent and holy light may find a quiet corner for human conversation in it.’

‘We believe that painting, one of the most beautiful forms of human communication, is a phenomenon that expresses rare impulses of wisdom and love.’

‘Let us imagine for a moment a world without fine art: every graphic letter, scheme, geometric image, number, note, book, icon, statue, painting, and fresco, every flower painted on a wall would disappear. Obviously, humanity would be noticeably emptied. It would become stripped of visible ideas, of man-made light.

Fine art is the greatest culture.’

‘Painting realizes truth within itself through light and love. Painting creates a small material space, which is dedicated to the human, loving fusion of light and the great silence of the universe. That is, painting is the wisdom that creates intimacy between truth and a human. This intimacy speaks its own language in every era. It possesses its own aesthetics. Painting intimately communicates with every individual and influences the thinking of the entire humankind, namely, their entire verballity (history, scientific analysis, philosophy, poetry, prose) through aesthetics. However, this influence is partial: painting is a mysterious hieroglyph like birth and death. In other words, a painting contains in itself an unsubstantiated truth, a phenomenon which is inexplicable in words.’

ՓՆՆՈՅՄ. Թյւսո, Յցոո

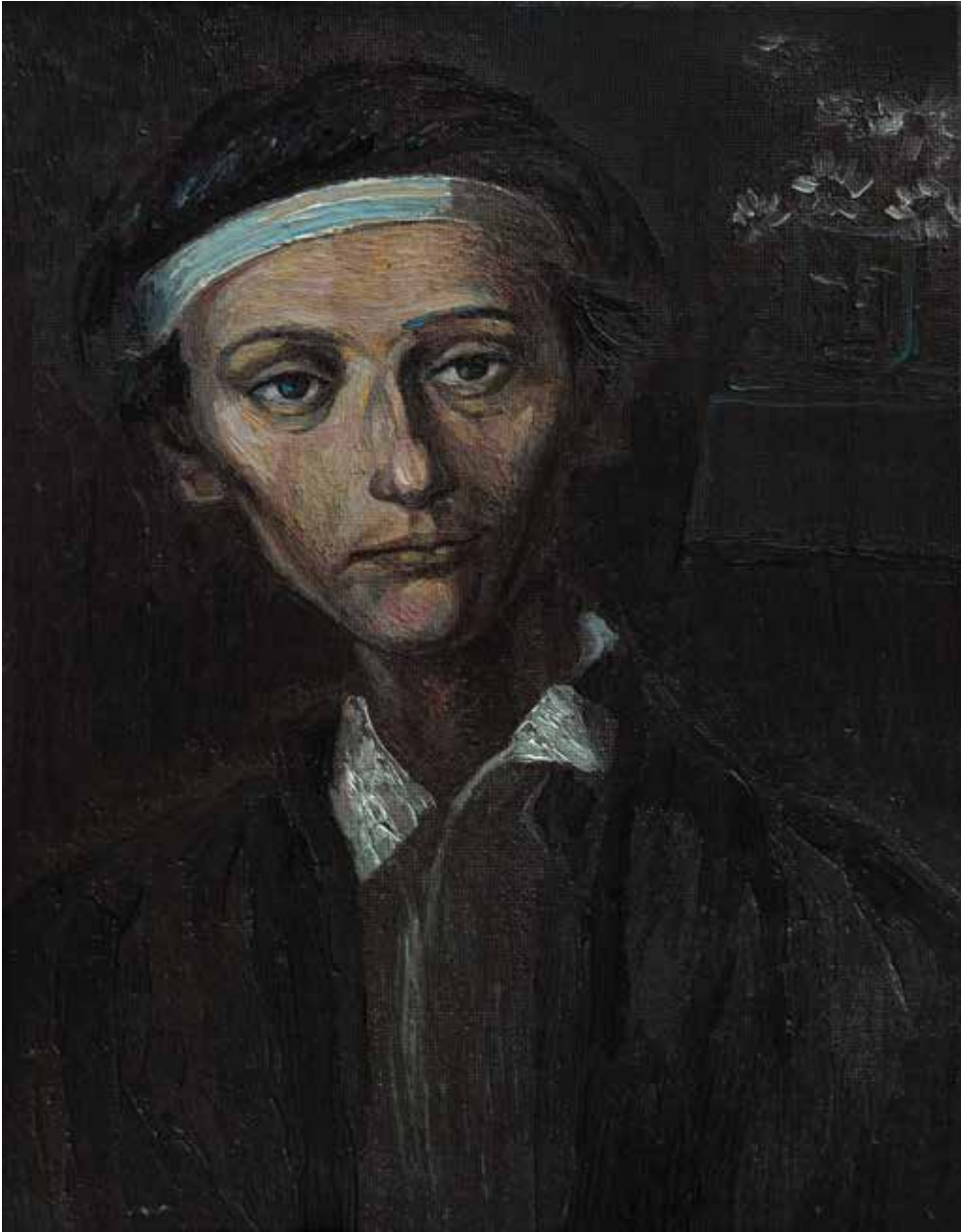
TASIKO. Oil on cardboard, 110,5 × 80 (with the frame 138 × 109), 1977

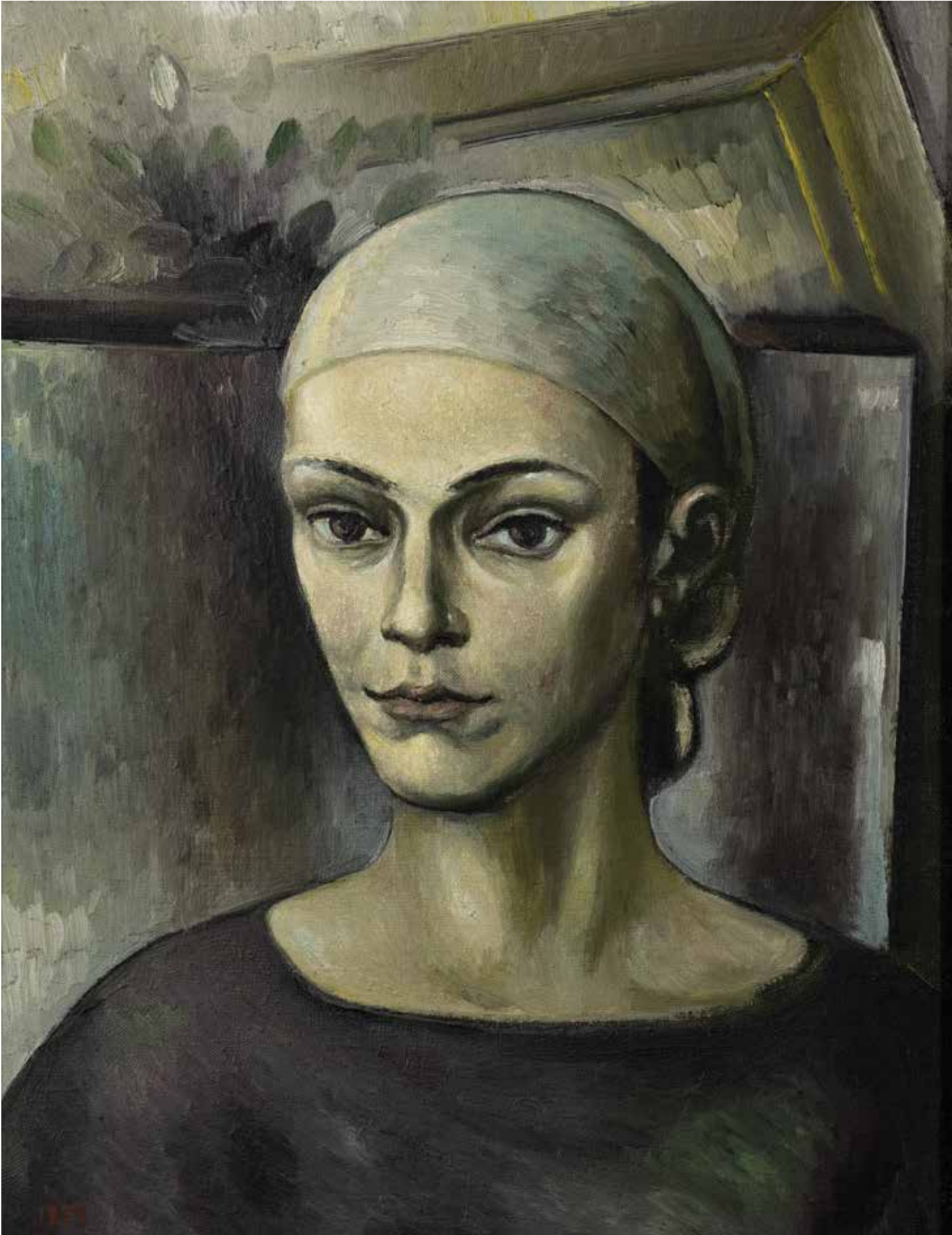
ნატურმორტი ბალიშით. ტილო, ზეთი (საავტორო ტექნიკა)
STILL LIFE WITH A PILLOW. Oil on canvas (author's technique), 60,5 × 92, 1978

თეთრი კაბა. ტილო, ზეთი
WHITE DRESS. Oil on canvas, 115 × 79,5, 1979

მაგული. მუცაო, ზეთი
MAGULI. Oil on cardboard, 55,5 × 42, 1975

ლელა. მუცაო, ზეთი
LELA. Oil on cardboard, 60,5 × 45,5, 1976

‘Playing with colors and shapes is an innocent activity, because it is a way for the superconscious to reveal the specific human nature... That is, it reveals and turns it into an innocent play of light. Painting is a purified life. This is also substantiated by its category of time. The time of the painted work is the time of the great universal silence. The pictorial image is a simultaneous, eternally immobile silence that is spoken by light. This way, it gets disconnected from the existing time and connects to the category of an eternal one – a category of the great silence that is filled with various ideas always present everywhere at the same time. A painting, as an object, is a brainchild of the existing time.’

‘Any artistic form, which can be identified as an actually existing object, is human, because the earth belongs to the sphere of human existence, where even the simplest object or the complex shape of an animal finds its highest and most perfect expression in a human. Artistic, abstract shapes are human too. They depict reality to the extent that is allowed through the shapes calculated by human mental generalization, and present a general schematic and constructive vision of specific, real objects.’

‘The combination of colors and their character determines a shape. However, a shape, in turn, determines the colors and their expressive capabilities. This is the most complex process of painting.’

‘Painting is the art of pictorial silence expressed through images. It speaks with colors, shapes, and the inexpressible whole of artistic silence created by the compositional environment of colors and shapes. The deeper the artist’s creative contemplation, the more his paintings are filled with the great silence of the universe, the most eloquent phenomenon around us. We, painters, strive to find a composition of colors and forms – a crystal, which will reveal the infinitely wise and beloved cry of the great voice of the universe at its fullest. It can also be said that a painting is a reality created by humans to reveal the great silence of the universe in the silent environment of colors and shapes.’

შემოდგომა. ტილო, ზეთი
AUTUMN. Oil on canvas, 80 × 60, 1979

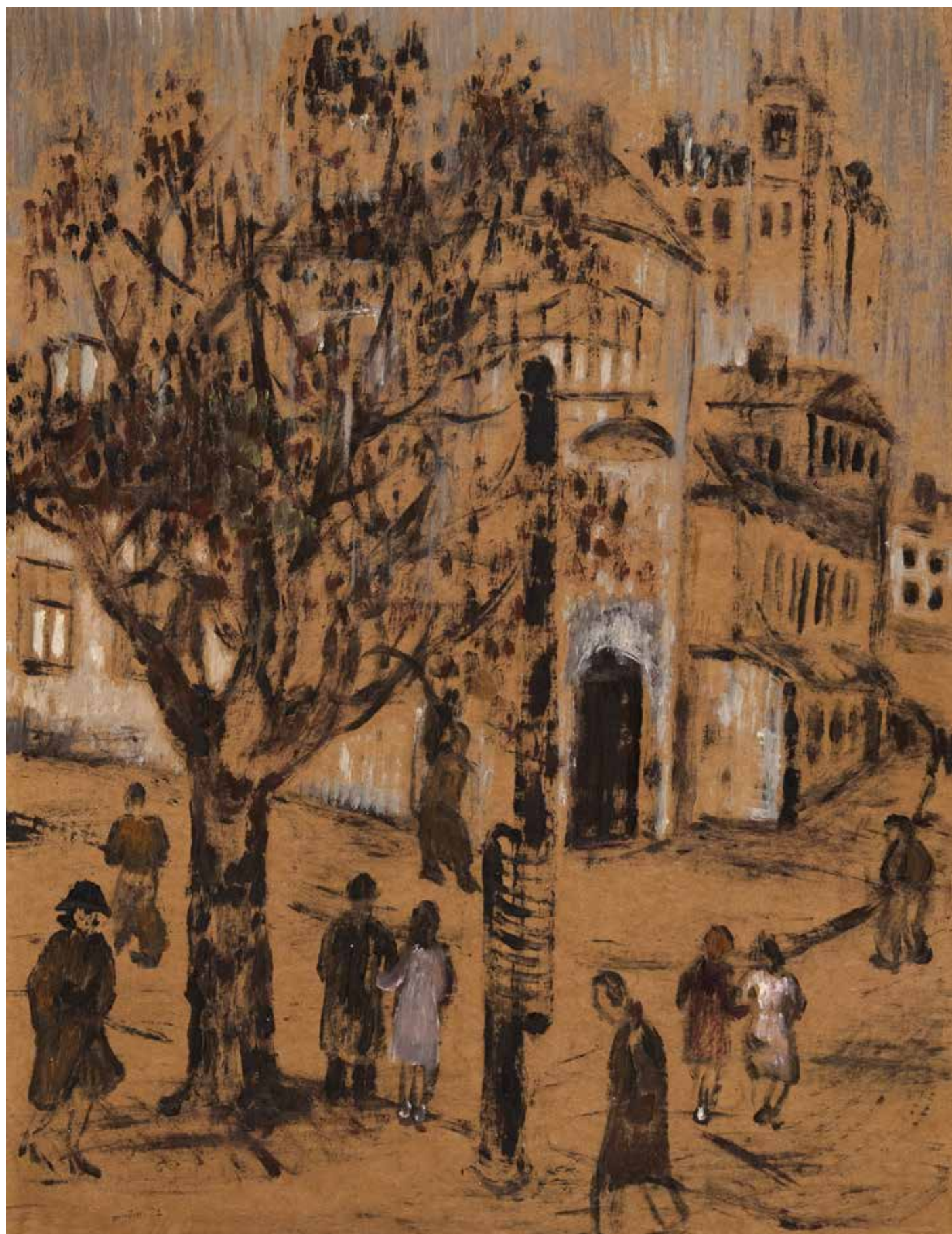

მანანა ალპაროძე. მუყაო, ზეთი
CAR ON AN UPHILL ROAD. Oil on cardboard, 44 × 47,5, 1981

გამვლილები თეიმურ სახლთაძე. მუყაო, ზეთი
PASSERSBY BY THE WHITE HOUSE. Oil on cardboard, 52 × 42,5, 1981

ბიჭი მინდორში. ტილო, ზეთი
BOY IN THE FIELD. Oil on canvas, 47 × 91, 1974 ►

`A painting is the same as a person who has taken the shape of an incorporeal image and radiates love. The speech of a painting is a specific language that requires reading skills similar to internal training in differentiating truth from falsehood. When a painting is placed in a room, it changes the light there, as if a different kind of light has been brought into it. When a painting is removed from the room, the space gets filled with emptiness that resembles the void left after a person leaves the place. When a room houses a painting, its owner is not alone. Of course, it is impossible to establish a physical relationship with a painting, as this could happen in the case of a living being. A painting is immobile. However, it causes great internal movements in humans. A painting is a simple object that radiates an eternal ray. A small space of the painting emanates warmth that offers a person intimacy of a special meaning. The intimacy of a painting starts an involuntary spiritual conversation between the viewer and silence, in parallel showing incorporeal shapes of universal light.`

`A still life reveals the worldview and the artistic vision of the author. It presents a conceptual genre. The artist, who creates a still life based on his own point of view, accidentally and subconsciously manifests his attitude towards existence. If the attitude towards a simple object is genuine, its artistic presentation will undoubtedly be authentic and will reveal the artist's concept of spirituality.`

`In general, my model is a human being and his/her environment. I love human images... I believe that there exists nothing more spiritual and expressive than a human image...`

...In an objective universe, the only form of mind and soul is a human image. Nature holds in itself numerous types of secrets, hiding peculiar mysteries of the great silence behind every pebble and blade of grass. The most important secret is related to the mystery of the mind and soul, which are manifested in the human image.`

ჰამბაზი და ჩიქილი. მუყაო, ზეთი
CLOWN AND CHICK. Oil on cardoard, 110,5 × 80, 1976

ნატურმორტი ნეფერტიტის თავით. ტილო, ზეთი (საავტორო ტექნიკა)
STILL LIFE WITH THE BUST OF NEFERTITI. Oil on canvas (author's technique), 59,5 × 73, 1979

ნატურმორტი კურის ნაჭრებით. ტილო, ზეთი (საავტორო ტექნიკა)
STILL LIFE WITH PIECES OF BREAD. Oil on canvas (author's technique), 32,5 × 42,5, 1978

`When I paint a portrait from memory, without a model, I draw what I have seen and experienced, not something fantastic that I have imagined. If my portraits do not, at least in part, represent a contemporary human, then they have no value.

I paint a model when I am interested in a specific resemblance. An object drawn from a model is an artistic form, and not an object itself. Therefore, a model should be felt in the artistic form, and not in the fact of drawing it... Accuracy should be revealed in the feeling of a model, that is, in an intense communication of an artistic form, and not in the resemblance.`

`Painting is as harmless as a beam of light reflected on a wall, but it is also just as burning and clear. The source of the radiance of painting is the artist's inner light. All dark and black colors in a drawing radiate the artist's love and communicate like invisible light.

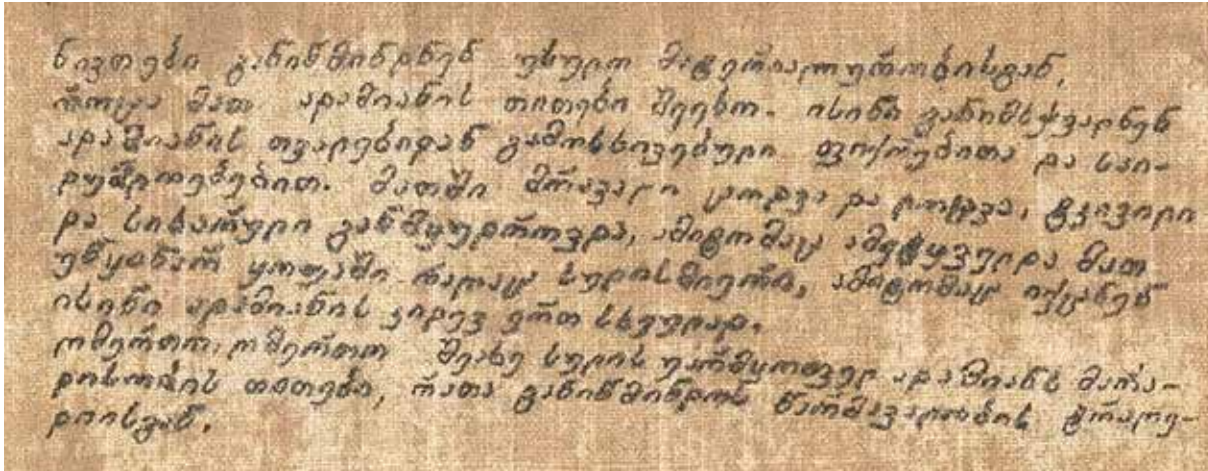
What does "warm black" mean if not the radiance of the light that is hidden in it?`

`...It is precisely the inner light that is difficult to recreate in a portrait. The more the image is focused on external resemblance, the more it expresses a physical origin and suppresses the inner light in it, which is why it lacks generality, thus becoming heavier and less artistic. The artistry generalizes the portrait image precisely when the colors and shapes of a figure are arranged and interpreted with the depiction of the inner light in mind.`

`For me, landscape and still life are also portraits. The first one manifests the unity of humans and nature, the second one depicts humans and the objects...

A human, and especially his face and eyes, contains something that can only be expressed by a human image and nothing else. On the other hand, landscape and still life demonstrate humanity that can not be expressed in a human image. Therefore, each genre of painting contains an inimitable autonomy of humanity.`

`The choice of a color scheme is a subjective activity. I prefer a combination of colors that refers better to a person's inner spiritual movements than a sweet contemplation of the beauty of life. For example, I love white in all its shades. It seems to me that it is the color of spiritual purity and purification. I think that it corresponds to the flicker of sunlight in the most adequate way. However, many artists do not consider it a color at all. They also do not consider black as a color, which, in my opinion, allows for a deep color solution.`

ნივთები განიწმინდნენ უხერხულ მატერიალურობისგან, როცა მათ ადამიანის თითები შეეხო. ისინი განიხსენებოდნენ ადამიანის თვარებიდან გამოსხივებული ფიქრობითა და საიდუმლოებებით. მათში მოხვარი სიბრძნე და რწმუნება, გვივირი და სიბრძნე განმეორდებოდა, ამიტომაც ამგვარად მათ უწყინარ ყოფაში რაღაც სულიერი, ამიტომაც იქნენ ისინი ადამიანის კერძო ერთ სხეული. ომერთო, ომერთო შეხე სურის უარყოფით ადამიანს მარადისობის ადამიანს, რათა განიწმინდოს წარმავლობის ტრაგიკული.

ღმერთო, ღმერთო, შეხე სურის უარყოფით ადამიანს მარადისობის თითები, რათა განიწმინდოს წარმავლობის ტრაგიკული.

THINGS WERE CLEANSED OF THE FILTH OF SOULLESS MATERIALITY WHEN HUMAN FINGERS TOUCHED THEM. THEY WERE IMBUED WITH THOUGHTS AND SECRETS EMANATING FROM HUMAN EYES. THEY HARBORED A MULTITUDE OF SINS AND PRAYERS, PAINS AND JOYS, AND SO SOMETHING SPIRITUAL STARTED TO SPEAK WITHIN THEIR HARMLESS EXISTENCE, TURNING THEM INTO YET ANOTHER HUMAN BODY.

O GOD, O GOD, TOUCH WITH YOUR FINGERS OF ETERNITY THE ONE WHO DOES NOT RECOGNIZE THE ETERNITY OF SOUL, SO THAT HE MAY BE CLEANSED FROM THE TRAGEDY OF TRANSIENCE.

გიტარა. ტილო, ზეთი (საავტორო ტექნიკა)
GUITAR. Oil on canvas (author's technique)
100 × 50, 1978

`...As a colorist, I consider myself to be a disciple of Pirosmani. I love restrained paintings full of muted tonality, works that appear monochrome at first glance, but are in reality multi-nuanced. Perhaps my inclination is determined by the fact that I am a studio, not a plein air artist. ...And finally, I would like to say that any combination of colors is justified as long as it's expressive.`

`...There is no such thing as unrealistic painting. Even the most abstract piece of art is realistic, because everything created by a human expresses his/her abstract thinking and feelings.`

`In my portraits, I try to focus on character, because it seems to me that there is no greater and more profound secret in the observed world.`

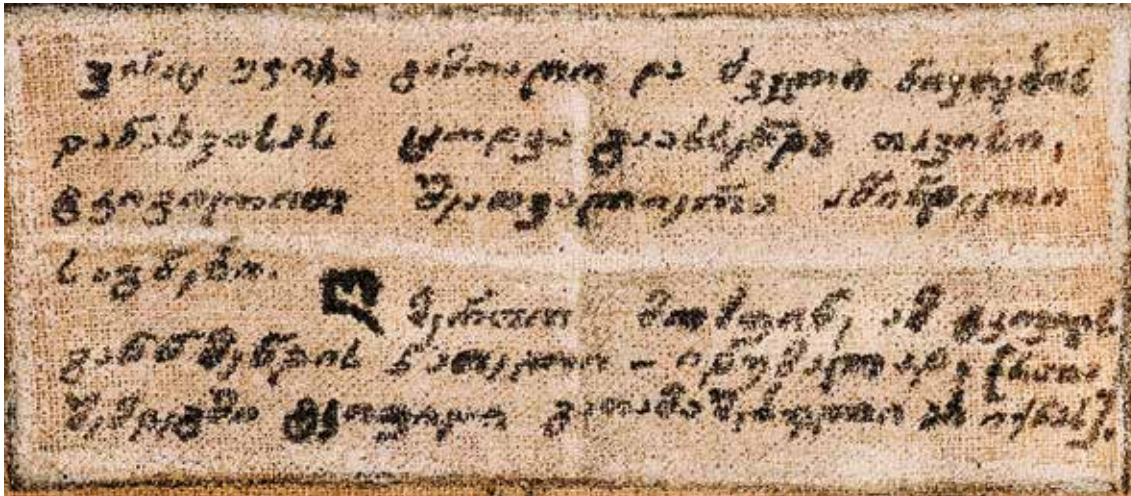
`Still life is a noble genre of painting. To create your own still life means to establish your own, unique attitude toward the objects. That is, to see things from a new angle. Seeing things from a new angle is the same as developing your own vision of the universe, which can only be created through a new, unique language.`

`A piece of art is physically as helpless as a person. It suffices to touch it roughly, and it will get destroyed. If, God willing, it survives for centuries, it will greet the future generations with calm silence, tell them about the inner essence of its contemporaries, and the great silence of the universe that will continue to harbour cozily in its artistic atmosphere.`

`If I open up to at least one person through my painting so that he or she does not see any hypocrisy in me and draw their attention to me, I will believe that the creative realization of my essence has taken place.`

`I dream that my paintings will give a shelter, warmth, and love free from all deceit to one person at least.`

ქალი იხდის კალტოს. ტილო, ზეთი
WOMAN TAKING OFF HER COAT. Oil on canvas, 115 × 80,5, 1981

ვინაც უჭრა გამოალო და ძველი ნივთების დანახვისას ცოდვა გაახსენდა თავისი, ტკივილით შეათვალიერა აწინდელი საგნები. ღმერთო, მოჰფინე ამ ტკივილს განწმენდის ნათელი – იღუბალად {რათა შემდგომი ტკივილი გათავაშებული არ იქნას}.

HE WHO OPENING THE DRAWER AND SEEING THE OLD BELONGINGS, RECALLED HIS SIN AND LOOKED WITH PAIN AT THE NEW OBJECTS. GOD, SHED THE LIGHT OF PURIFICATION ON THIS PAIN – IN A MYSTERIOUS WAY, {SO THAT THIS PAIN WILL NOT BE REPEATED IN THE FUTURE}.

უჭრა. ტილო, ზეთი (საავტორო ტექნიკა)
DRAWER. Oil on canvas (author's technique)
39,5 × 35,5, 1978

gitey ogado giteypan pa dggna lggpbal
pikibgaltl gmgga gollpba mlgala,
ggnggmgma ggnggmggma ggnggmgma
lggpba. ggnggmgma ggnggmgma, ggnggmgma
ggnggmgma ggnggmgma - ggnggmgma ggnggmgma
ggnggmgma ggnggmgma ggnggmgma ggnggmgma

ნატურმორტი შაქრის ნატეხით. ტილო, ზეთი (საავტორო ტექნიკა)
STILL LIFE WITH A LUMP OF SUGAR
Mixed media on canvas (author's technique), 30 × 47,5, 1978

ღმერთო, აუხილა ღარიბ ბავშვებს უბრალო საგნებში დამაჯარული დღესასწაული.
OH GOD, REVEAL TO POOR CHILDREN THE HOLIDAY HIDDEN IN SIMPLE THINGS.

სკამის ზურგს დაყრდნობილი. მუყაო, ზეთი
LEANING AGAINST THE BACK OF A CHAIR. Oil on cardboard
79,5 × 60,5, 1980

პიერო. ჰორელიეფური ფერწერა. შერეული (საავტორო) ტექნიკა, ხე, ტილო
PIERROT. High-relief painting. Mixed media on wood, canvas (author's technique)
86,5 × 56 (with the frame 110,5 × 76), 1975

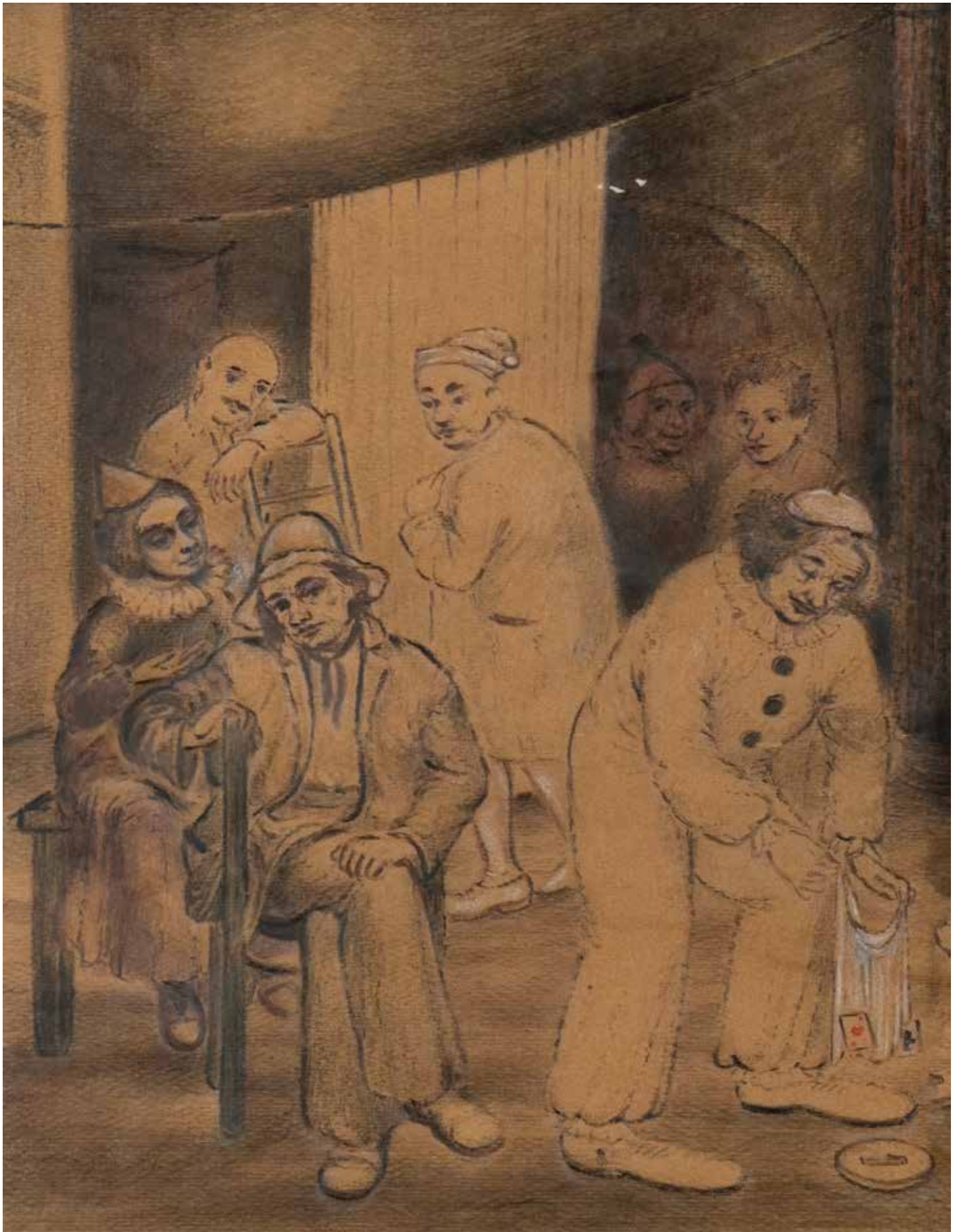
სერიიდან „ცირკის კულისები“
FROM THE SERIES 'CIRCUS BACKSTAGE'

წითელბერეთიანი ფიგურა. ტილო, ზეთი (საავტორო ტექნიკა)
FIGURE WITH A RED BERET. Oil on canvas (author's technique)
29 × 25, 1998

კარტებით მოვარჯიშე ჯამბაზი. ქაღალდი, შერეული ტექნიკა
CLOWN PRACTICING WITH CARDS, Mixed media on paper
40 × 29,5, 1984 ▶

ჯამბაზი ცილინდრით. ქაღალდი, შერეული ტექნიკა
CLOWN WITH A TOP HAT. Mixed media on paper
40 × 30, 1984 ▶

ქ. ვანი, ბრეტანი, საფრანგეთი
VANNES, BRETAGNE, FRANCE

ქალაქ ვანის ქუჩა. ტილო, ზეთი
STREET IN VANNES. Oil on canvas
60,5 × 46, 1991

სერიიდან „ცირკის კულისები“
FROM THE SERIES 'CIRCUS BACKSTAGE'

ქალი კონუსისებრი ქუდით. ტილო, ზეთი
WOMAN WITH A CONICAL HAT. Oil on canvas
72 × 59,5, 1991 ▶

ფიგურა ლომის ნიღბით. ტილო, ზეთი
FIGURE WITH A LION MASK. Oil on canvas
72,5 × 59,5, 1991 ▶

თემო ჯაფარიძე (1937- 2012)

1957-1963 – თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტი. ინგლისური ენა და ლიტერატურა. 1962 წლიდან დაიწყო ხატვა.

კერძო სასწავლებლები: 1964 – ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. თბილისი, საქართველო. 1968 – საზღვარგარეთის ქვეყნებთან კულტურული ურთიერთობის კომიტეტი. თბილისი, საქართველო. საბჭოთა ცენზურის გამო გამოფენა ოფიციალურად დაიხურა სამ დღეში, არაოფიციალურად კი ორი კვირა გაგრძელდა. 1976 – აკაკი ხორავას სახელობის მსახიობთა სახლი. თბილისი, საქართველო. 1986 – მხატვრის სახლი. თბილისი, საქართველო. 1991 – რუსთაველის საზოგადოების საგამოფენო დარბაზი. თბილისი, საქართველო. 1991 – გალერეა „დარიალი“. პარიზი, საფრანგეთი. 1991 – გალერეა “Hauche”. ვანი, საფრანგეთი. 1996 – „აკრძალული გამოფენა“. გალერეა „თი-ემ-ესი“. თბილისი, საქართველო. საბჭოთა ცენზურის მიერ 1968 წელს აკრძალული გამოფენის გამეორება. 1999 – გალერეა „ორიენტი“ (ბაია გალერეა). თბილისი, საქართველო. 2000 – „ოდისევსის ახალი მოგზაურობა“. გალერეა „ვერნისაჟი“. თბილისი, საქართველო. 2003 – გალერეა „კოპალა“. თბილისი, საქართველო. 2014 – „1960-70-იანი წლების ნამუშევრები“. გალერეა „შარდენი“. თბილისი, საქართველო. 2014 – რეტროსპექტული გამოფენა. „მომა“. თბილისი, საქართველო. 2021 – „ნახატის სიჩუმე“. ქართული სახვითი ხელოვნების მუზეუმი. თბილისი, საქართველო. 2026 – „ფერწერა – საიდუმლო იეროგლიფი“. ბაია გალერეა. თბილისი, საქართველო.

ჯგუფური გამოფენები: 2001 – „კონტრკულტურა“. ეროვნული გალერეა. თბილისი, საქართველო. 2004 – „ნონკონფორმიზმის კლასიკოსები“. ბაია გალერეა. თბილისი, საქართველო. 2004-2006 – ელიტ გალერი. თბილისი, საქართველო. 2007-2008 – არტ გალერეა ლაინი. თბილისი, საქართველო. 2023 – „ქართველი ნონკონფორმისტების გამოფენა“. საქართველოს ეროვნული მუზეუმი. თბილისი, საქართველო. 2023 – „კოლექციონერი“. ბაია გალერეა. თბილისი, საქართველო.

მნიშვნელოვანი ნამუშევრები: „თამუზის სიზმარი“ – ძველი შუამდინარული პოეზია; შუმერულიდან და აქადურიდან თარგმნა ზურაბ კიკნაძემ, მხატვარი თ. ჯაფარიძე, გამომცემლობა „ნაკადული“, თბილისი, 1969. „საიდუმლო სერობა“ – რელიეფური ფერწერა, 1972 წ. ეს ნამუშევარი გამოფენილი იყო თბილისის „მხატვრის სახლში“. დაიწვა 1991 წელს, თბილისის სამოქალაქო ომის დროს. საქართველოს მეფეების – დავით აღმაშენებლის, დემეტრე თავდადებულისა და ლუარსაბ II-ის პორტრეტები. 1977-1978 წლები. საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის დაკვეთა. პორტრეტები დაიწვა საპატრიარქოში გაჩენილი ხანძრის დროს. 1978 წ. ერლომ ახვლედიანი, „ვანო და ნიკო“; მხატვარი თ. ჯაფარიძე, გამომცემლობა „ნეკერი“, თბილისი, 1997.

წიგნები და ესაეები:

„ნიკო ფიროსმანი. ცხოვრება და შემოქმედება“. გამომცემლობა „ნეკერი“, თბილისი, 1999.

„ნახატის სიჩუმე“. ესეების კრებული. 1978 – 1979 წწ. „კავკასიური სახლი“, თბილისი, 2010.

თემო ჯაფარიძის ნამუშევრები დაცულია საქართველოს ხელოვნების მუზეუმში, ქართული სახვითი ხელოვნების მუზეუმში, მოსკოვის აღმოსავლეთის ხელოვნების მუზეუმსა და კერძო კოლექციებში.

ღამე თბილისში. ტილო, ზეთი (საავტორო ტექნიკა)

NIGHT IN TBILISI. Oil on canvas (author's technique), 29,8 × 39,5, 1979

Temo Japaridze (1937–2012)

1957-1963 – Tbilisi Iv. Javakhishvili State University. Faculty of Western European Languages and Literature. English Language and Literature. Started painting in 1962.

PERSONAL EXHIBITIONS:

1964 – Ivane Javakhishvili State University. Tbilisi, Georgia. 1968 – Committee for Cultural Relations with Foreign Countries. Tbilisi, Georgia. Due to the Soviet censorship, the exhibition was officially closed in three days, but unofficially it continued for two weeks. 1976 – *Akaki Khorava House of Actors*. Tbilisi, Georgia. 1986 – *House of Artists*. Tbilisi, Georgia. 1991 – *Exhibition Hall of the Rustaveli Society*. Tbilisi, Georgia. 1991 – *Gallery Dariali*. Paris, France. 1991 – *Gallery Hauche*. Vannes, France. 1996 – *Forbidden Exhibition*. Gallery TMS. Tbilisi, Georgia. The repeated showing of the exhibition banned by the Soviet censorship in 1968. 1999 – *Gallery Orient (Baia Gallery)*. Tbilisi, Georgia. 2000 – *A New Journey of Odysseus. Vernissage Gallery*. Tbilisi, Georgia. 2003 – *Gallery Kopala*. Tbilisi, Georgia. 2014 – *Works from the 1960s and 1970s. Chardin Gallery*. Tbilisi, Georgia. 2014 – *Retrospective Exhibition. MoMA*. Tbilisi, Georgia. 2021 – *The Silence of Painting*. Georgian Museum of Fine Arts. Tbilisi, Georgia. 2026 – *Painting – a Secret Hieroglyph. Baia Gallery*. Tbilisi, Georgia.

GROUP EXHIBITIONS:

2001 – *Counterculture*. National Gallery. Tbilisi, Georgia. 2004 – *The Classics of Nonconformism. Baia Gallery*. Tbilisi, Georgia. 2004-2006 – *Elite Gallery*. Tbilisi, Georgia. 2007-2008 – *Art Gallery Line*. Tbilisi, Georgia. 2023 – *Exhibition of Georgian Nonconformists. Georgian National Museum*. Tbilisi, Georgia. 2023 – *Collector. Baia Gallery*. Tbilisi, Georgia.

IMPORTANT WORKS:

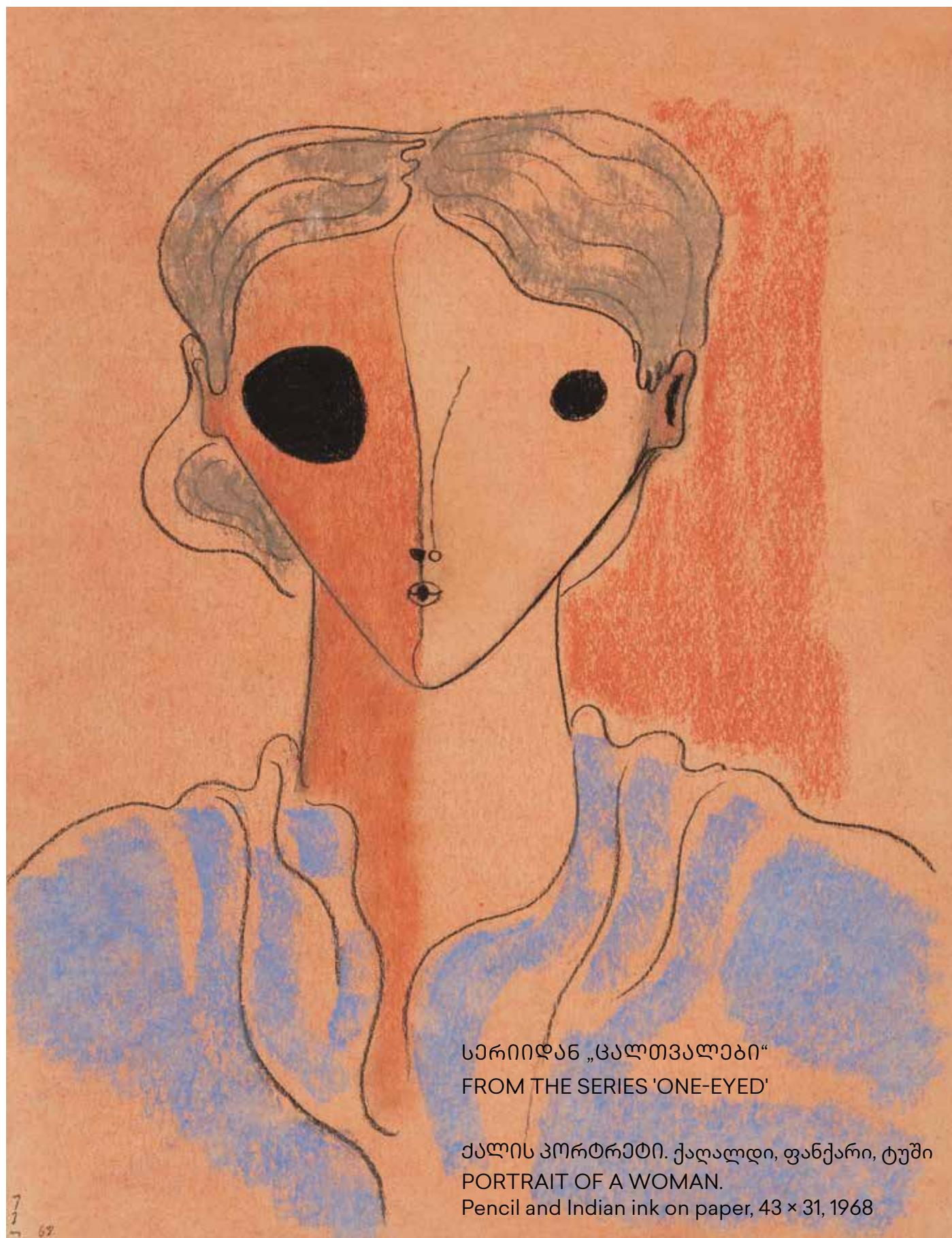
Tammuz's Dream – ancient Mesopotamian poetry; Translated from Sumerian and Akkadian by Zurab Kiknadze, artist Temo Japaridze, Nakaduli Publishing House, Tbilisi, 1969. *The Last Supper* – relief painting, 1972. This work was exhibited at the *Artist's House* in Tbilisi. Was destroyed in the fire of 1991 during the Tbilisi Civil War. Portraits of the Georgian kings David the Builder, Demetrius the Devoted and Luarsab II. 1977-1978. Commissioned by the Catholicos-Patriarch of Georgia. The portraits were destroyed in the fire in the Patriarchate, 1978. Erlom Akhvlediani, *Vano and Niko*; Artist Temo Japaridze, Publishing House Nekeri, Tbilisi, 1997.

BOOKS AND ESSAYS:

Niko Pirosmiani. Life and Work; Publishing House Nekeri, Tbilisi, 1999.

The Silence of a Painting. Collection of essays. 1978-1979. Caucasian House, Tbilisi, 2010.

Temo Japaridze's works are held at the Georgian Museum of Fine Arts, Museum of Fine Arts, the Moscow Museum of Oriental Art, and in private collections.

სერიიდან „ცალთვალები“
FROM THE SERIES 'ONE-EYED'

ქალის პორტრეტი. ქალაქი, ფანქარი, ტუში
PORTRAIT OF A WOMAN.
Pencil and Indian ink on paper, 43 × 31, 1968

საიდუმლო სერობა. რელიეფური ფერწერა
The Last Supper. Relief painting, 280 × 500, 1972

გამოფენილი იყო თბილისის „მხატვრის სახლში“.
დაიწვა 1991 წელს, თბილისის სამოქალაქო ომის დროს.

This work was exhibited at the 'Artist's House' in Tbilisi.
Was destroyed in the fire of 1991 during the Tbilisi Civil War.

კატალოგზე მუშაობდნენ:

პროექტის ავტორი და კურატორი **ბაია წიქორიძე**

რედაქტორები **ციცი ჩახნაშვილი, თამარ ჯაფარიძე**

დიზაინი და დაკაბადონება **ირმა ლიპარტელიანი**

ფოტო **გია ჩხატარაშვილი**

ფოტო-პორტრეტი **ვოლფგანგ კორალი**

თარგმანი **თამარ ჯანაშია, თამარ ჯაფარიძე**

გალერეის გუნდი **სოფიო მერაბიშვილი, ნინო ჭიაბრიშვილი, იაკო რუსაძე,**

ნატო შუშანია, ქეთევან ქართველიშვილი, კესარია გოგოლაძე, მარიამ ჩირგაძე

ON THE CATALOGUE WORKED:

Author of Project and curator **Baia Tsikoridze**

Editors **Tsitsi Chakhnashvili, Tamar Japaridze**

Design and typesetting **Irma Liparteliani**

Photo **Gia Chkhatarashvili**

Photo Portrait **Wolfgang Korall**

Translation **Tamar Janashia, Tamar Japaridze**

Gallery Team **Sophia Merabishvili, Nino Chiabrishvili, Iako Rusadze, Nato Shushania, Ketevan Kartvelishvili, Kesaria Gogoladze, Mariam Chirgadze**

უკ(UDC) 75.071.1(479.22)

წ-665

ISBN 978-9941-8-8681-2

© 2026. ყველა უფლება დაცულია/All rights reserved

გამოფენა **თემო ჯაფარიძე „ფერწერა – საიდუმლო იეროგლიფი“**

Exhibition **Temo Japaridze `Painting – A Secret Hieroglyph`**

15.05.2026–5.06.2026,

კერძო კოლექციების სივრცე/Private collection space

თბილისი, 0108, ინგოროყვას ქ. 19ა/Tbilisi, 0108, 19a Ingorokva St.

📍 თბილისი, 0179, რაზმაძის ქ. 68/Tbilisi, 0179, 68 Razmadze St. Tel: (995) 599 411 318

თბილისი, 0108, ინგოროყვას ქ. 19ა/Tbilisi, 0108, 19a Ingorokva St. Tel: (995) 599 505 302

🌐 www.baiagallery.com

✉ baiagalleryexpo@gmail.com

📍 Baia Gallery

📷 [baiagallery_](https://www.instagram.com/baiagallery_)